

ÅKLAGARE

– en länk i rättskedjan

En framträdande roll i rättssamhället

Åklagare har en framträdande roll i rättssamhället och är en viktig del av det demokratiska systemet. Ingen annan yrkesgrupp inom rättsväsendet är på samma sätt involverad i ett ärendes alla moment.

Åklagarmyndigheten är en modern myndighet vars främsta tillgång är medarbetarnas höga kompetens. I samverkan med övriga myndigheter i rättskedjan arbetar vi för att utredningar och lagföring av brott ska genomföras på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Arbetet på Åklagarmyndigheten ska präglas av objektivitet och respekt för individen. Vi strävar efter att vara så öppna och tillgängliga som möjligt, med hänsyn till sekretess och till de personer som berörs av våra beslut. Med de betydande befogenheter åklagare har följer också ett stort ansvar.

Petra Lundh
Riksåklagare

Petra Lundh

Åklagarmyndigheten är en öppen myndighet som sprider kunskap om sitt arbete och vars verksamhet låter sig granskas. Myndighetens expertkunskap har tyngd i samhällsdebatten.

”Rättvisan är min drivkraft”

På Åklagarmyndigheten arbetar cirka 1 000 åklagare med olika sorters ärenden på allmänna åklagarkammare runt om i landet. En av dem är kammaråklagare Henrik Campner på Åklagarkammaren i Örebro.

– Mina huvudsakliga uppgifter är att leda förundersökningar, besluta i åtalsfrågan och processa i domstol. Alla uppgifter är viktiga då de är olika faser i brottmålsprocessen. Jag tycker att det

roligaste är att processa i domstol – en del kollegor gillar förundersökningsarbetet och samarbetet med polisen mest.

Vilka brott utreds på en allmän åklagarkammare?

– Många olika brottstyper med stor variation, bland annat vålds- och sexualbrott, tillgreppsbrott, narkotikabrott och bedrägerier. En del mer speciella brottstyper som avancerad ekonomisk

”Att arbeta som jouråklagare under nattetid är spänning på hög nivå.”

Henrik Campner

brottslighet och miljöbrott handläggs av Ekobrottsmyndigheten eller av Åklagarmyndighetens riksenheter, som har ett nationellt ansvar för särskilda brotts-typer.

Hur ser samarbetet med andra myndigheter ut?

– Jag arbetar med polisen varje dag i alla de ärenden som jag ansvarar för. Jag har också arbetat med unga lagöverträdare, då samarbetar man även med socialtjänsten. Om det gäller ärenden som rör brott mot barn sker samverkan förutom med polis och socialtjänst, också med rättsläkare eller barnläkare samt med barnpsykiatri.

Vad skiljer åklagaryrket från andra juristyrken?

– Oförutsägbarheten och tempot skulle jag säga spontant. Det är en händelsestyrd verksamhet och man vet inte hur ens dag kommer se ut innan man har kommit till kontoret.

– En stor skillnad är också att vi arbetar aktivt under hela brottmålsprocessen, vi är med från att ett ärende har kommit in till åklagarkammaren till och med förhandlingen i domstolen.

– Domare har mer fokus på själva domstolsprocessen och målsägande-biträden eller offentliga försvarare företräder en specifik klient och ska ta vara på just dennas intressen. Där finns nog de största skillnaderna.

Varför valde du åklagaryrket?

– Brott och straff har alltid varit spännande. Under juristutbildningen beslutade jag mig för att försöka bli åklagare, ett val jag inte har ångrat.

Vad är åklagarnas drivkraft?

– Det är svårt för mig att tala för alla mina kollegor, men min drivkraft är i alla fall att jag arbetar för rättvisan och för brottsoffrens upprättelse.

Hur ska man vara för att arbeta som åklagare?

– Man ska vara utrustad med ett gott omdöme, trygg i sig själv och modigt beslutsför. Inte sällan fattar man, framförallt under jourtid, ingripande beslut på ett begränsat underlag eftersom det i början av en förundersökning sällan finns speciellt mycket detaljer om vad som har hänt. Det måste man kunna hantera.

Vi arbetar för att öka tryggheten

Det övergripande målet för Sveriges kriminalpolitik är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Åklagarmyndigheten ska bidra genom att de som begår brott ställs till ansvar för sina handlingar och att det sker på ett effektivt och rättssäkert sätt.

I samma takt som samhället förändras utvecklas även brottsligheten. En rad utmaningar väntar därmed rättsväsendet, som behöver utvecklas i takt med omvärlden. En del brottstyper som utreds av Åklagarmyndigheten är med tanke på brottets art särskilt prioriterade.

Några brottstyper

- Vardagsbrotten, som också kallas mängdbrott, utgör den allra största delen av alla brott. Hit räknas bland annat fordonsbrott, ringa stölder, inbrott och skadegörelse, det vill säga brott som drabbar människor i deras vardag och som bidrar till otryggheten i samhället. Den stora volymen mängdbrott kräver att det finns effektiva rutiner och arbetsmetoder på åklagarkamrarna.

- Terroristbrott och finansiering av terroristbrott är allt mer aktuella brottstyper. Dessa brott är ofta organiserade och har internationell anknytning. På Åklagarmyndigheten finns riksenheter som hanterar brott av detta slag.

- It-relaterad brottslighet omfattar dels it-brott som har med datorer eller datorsystem att göra, som exempelvis dataintrång, dels brott där datorer eller annan digital utrustning används som hjälpmedel eller där bevisning kan finnas i den digitala miljön. Det handlar exempelvis om olaga hot, ofredande, förtal, bedrägeri samt barnpornografibrott. Det finns it-brottsåklagare som är specialutbildade i ämnet.

- Brott mot barn, våld i nära relationer samt sexualbrott är prioriterade, men ofta svårutredda brott eftersom bevisning inte sällan saknas eller är bristfällig. När det gäller bland annat sexualbrott mot barn finns även svårigheter med förhörsmetoder. Det finns särskilda utbildningar för åklagare avseende denna brottslighet och arbetet bedrivs

Åklagarens objektivitetsplikt innebär att åklagaren är skyldig att vara objektiv och har ansvar för att utreda och undersöka även sådant som talar till en misstänkt persons fördel. Åklagaren måste vara objektiv även när hon eller han har väckt åtal.

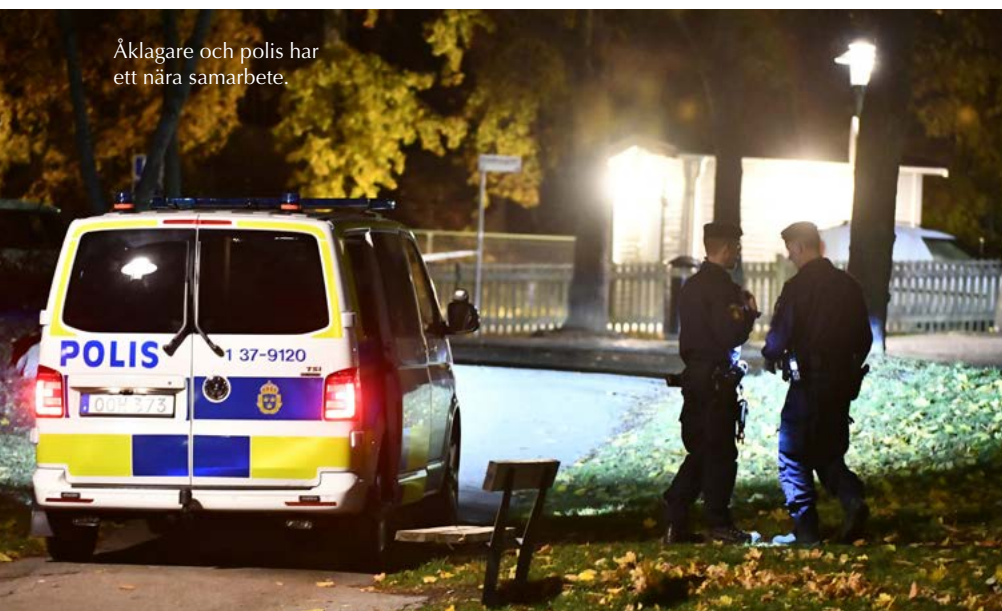
i nära samarbete med polisen. För att säkerställa kvaliteten och enhetligheten i utredningar om våldtäkt finns bland annat checklistor och annat stöd för polis och åklagare.

- Åklagarmyndigheten samverkar kontinuerligt med andra myndigheter kring ungdomsbrott. När en ung person är misstänkt för brott är det särskilt viktigt med en snabb reaktion från samhället så att kopplingen mellan brott och påföljd blir tydlig. Därför finns det lagstadgade

tidsramar för hur lång tid utredningarna får ta.

På Åklagarmyndigheten finns ett utvecklingscentrum som, förutom att utöva tillsyn, arbetar med att fånga upp sådant som har betydelse för det dagliga åklagararbetet. Här samlas kunskap om olika brottstyper och rättsläget för dessa analyseras. Effektiva metoder för handläggning av olika brott beskrivs och kunskapen sprids till åklagare som arbetar med brottstypen.

Åklagare och polis har ett nära samarbete.

Brottsligheten blir alltmer internationell

På Åklagarmyndigheten finns en riksenhet med erfarna åklagare som är specialiserade på den allt mer komplexa och internationella brottsligheten.

Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet utreder gränsöverskridande brottslighet. Vid enheten handläggs även organiserad eller annan form av nationell grov brottslighet samt vissa speciella brottstyper som krigs- och folkrättsbrott.

– De vanligaste ärendena vi hanterar på riksenheten rör gränsöverskridande narkotikabrottslighet och människohandel, säger kammaråklagare Karolina Lindekrantz. Men vi har även andra ärenden, till exempel har vi haft ett mycket stort mål om grova bedrägerier mot välfärdssystemet.

Den ökade internationaliseringen har lett till att det rättsliga och kriminalpolitiska samarbetet över gränserna har utökats. Genom olika samarbeten tas rutiner och överenskommelser mellan länder fram.

Åklagare på uppdrag utomlands

Svenska åklagare sänds även ut på internationella uppdrag. Det kan handla om utvecklingssamarbete eller fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet, främst inom ramen för EU och FN. Åklagare från Åklagarmyndigheten har exempelvis engagerats i EU-missioner i Kosovo, Palestina och Ukraina.

A portrait of Karolina Lindekrantz, a woman with shoulder-length brown hair and bangs, wearing a dark green blouse with a red floral pattern. She has her arms crossed and is looking directly at the camera. The background is a blurred indoor setting with a window showing trees.

Karolina Lindekrantz

Rättssäkerheten är en ledstjärna

En särskild avdelning på Åklagarmyndigheten ansvarar för intern tillsyn och granskning av den egna verksamheten. Syftet är att säkerställa hög kvalitet och rättssäkerhet.

Det som granskas är framför allt åklagares handläggning av enskilda ärenden, det kan exempelvis handla om tidsfrister som har överskridits.

Vid tillsynsavdelningen handläggs utöver riksåklagarens särskilda tillsyns-ärenden även remisser från Justitieombudsmannen, Justitiekanslern och

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Tillsynsverksamheten ska inte förväxlas med de utredningar om brott av åklagare, till exempel om tjänstefel, som handläggs på Särskilda åklagarkammaren. Här bedrivs en känslig verksamhet där åklagarna handlägger anmälningar och misstankar mot polisanställda, åklagare, domare, riksdagsmän med flera. Verksamheten är organisatoriskt avskild från den vanliga polis- och åklagarverksamheten för att rättssäkerheten ska värnas.

Sveriges åklagare är självständiga när de fattar beslut om exempelvis åtal eller tvångsmedel som husrannsakan och anhållande.

Det innebär att varje enskild åklagare är ensamt ansvarig för sina beslut och att dessa inte kan ändras av till exempel åklagarens chef. Dock kan den som är berörd av ett åklagarbeslut begära att det granskas av en åklagare på en högre rättslig nivå.

Högsta domstolen vägleder

Byråchef My Hedström är en av tre personer som ansvarar för Åklagarmyndighetens överklaganden och svarsskrivelser till Högsta domstolen (HD).

HD är sista instansen bland de allmänna domstolarna och prejudikatinstans, vilket innebär att domstolen främst ska pröva överklaganden där det behövs vägledande uttalanden i någon rättsfråga. Det kan gälla hur en viss lagparagraf ska tolkas, om en paragraf är förenlig med EU-rätten eller hur långt straff som ska dömas ut för ett visst brott.

– Mitt arbete med HD-målen är särskilt inriktat på om det finns rättsliga frågor av betydelse för åklagarverksamheten som HD bör belysa. Ibland avgörs målen efter förhandling i HD. Arbetet med HD-målen är mycket intressant och stimulerande för den som, likt mig, tycker om att skriva och att djupdyka i rättsliga frågor.

Riksåklagaren är landets enda allmänna åklagare i Högsta domstolen. För att HD ska pröva ett mål krävs prövnings-

tillstånd. Varje år prövar HD cirka 25 brottmål.

Riksåklagaren överklagar 10–20 hovrättsdomar per år. När den tilltalade själv har överklagat en dom händer det att HD ber riksåklagaren yttra sig i en svarsskrivelse.

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten har rätt till insyn i och tillgång till information om myndigheters verksamhet.

Det innebär bland annat att vem som helst får läsa Åklagarmyndighetens allmänna handlingar förutom de som är skyddade av sekretess.

*”Arbetet med
HD-målen
är mycket
intressant.”*

My Hedström

Åklagarmyndigheten i siffror

4 RIKSENHETER MED
SPECIALISTVERKSAMHET

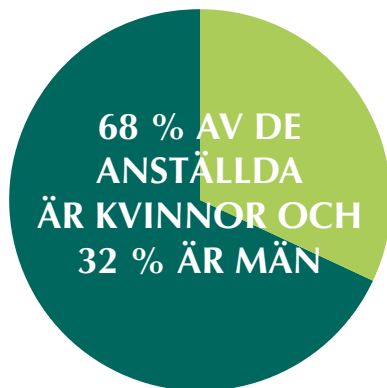
32 ALLMÄNNA
ÅKLAGARKAMMARE
PÅ 27 ORTER

1 UTVECKLINGSCENTRUM FÖR
METOD- OCH RÄTTSUTVECKLING

44 ÅR ÄR MEDELÅLDERN
FÖR DE ANSTÄLLDA

437 000 INKOMNA BROTTSMISSTANKAR 2019

172 000 INKOMNA ÄRENDEN
2019

Åklagare arbetar i genomsnitt med 30 utredningar samtidigt. För att arbeta som åklagare krävs utöver formella meriter som juristutbildning och notariemeritering en rad personliga egenskaper. Åklagare ska exempelvis vara självständiga, mogna och analytiska, kunna fatta snabba beslut, ha integritet och mod.

Att processa i domstolen är en viktig uppgift.

Åklagarnas arbete uppmärksammas ofta av media.

© Åklagarmyndigheten 2020

Omslagsbild: Adam Ihse/TT. Övriga bilder: Thomas Carlgren, Thomas Gillberg, Per Groth, Kicki Nilsson och Peter Wixtröm/Aftonbladet IBL.

Grafisk form: Sinfo Yra

www.aklagare.se
LinkedIn: Åklagarmyndigheten
Facebook: Åklagarmyndigheten Jobb & karriär
Twitter: aklagareSE

ÅKLAGARMYNDIGHETEN